

Телеф. Редиски 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИЖИРНИКА
25 сот.

В Альбанії арештували кількох ставників, що
"сприяли" свого нового короля.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

„До ліквідації старого устрою“.

Під такою назвою принесло львівське „Слово Польське“ в 10. квітня статтю, в якій читаємо: „Емуніціяція марш. Пілсудського зробила остаточно кінець шкідливій двоторовості в наших державних відносинах. Ніхто не може собі уявити повороту до хвилястої і внутрішньої нещирої політики, що такий стан двоторовості хронічно тодерує. Натомість кожний, що має сяку-таку політичну думку, розуміє нині, що йдемо адецидно до повної ліквідації вчорашнього устрою і до заступлення його новим основним державним правом, що знаходить своє джерело в моральній ідеї травневої революції, фактично, хоч дуже часто в антиказованих напрямках, будованим противом трюх літ від травневого перевороту а дозрілим у почутті широким мас як постулат сильної, трілкової правлячої влади, одиноко адекватно розв'язати проблему могутності держави та її господарської незалежності. Мости між творцем травневої революції, між людиною, що фактично від трюх літ рішав про долю держави, і табором, який боронить підстав вчорашнього устрою, остаточно зрівані. Нема і не може бути між ними вже ніякого порозуміння. Двозначна формальна від трюх літ ситуація і в тім своїм двозначним характері політикою уряду проф. Вартеля протягом минулої зими ще більше унагледжена — стала цілком ясною і вирішеною“.

Санаційне тепер „Слово Польське“ певнимовно радується, що так сталося і каже, що тепер ціла Польща мусить поділитися на два табори, а саме: на величезний табір санації і на „менший“ табір опозиції. Третьої групи між ними перівників що-до сил противниками бути не може. Коли ж є ще такі, що не рішені на яку ногу стати, то тепер мусять рішитися, мусять зробити такий самий „пісарський удар“ ножем, як це зробив в останній своїй елуніції марш. Пілсудський. Вони мусять рішитися сюди або туди. Таким чином „Сл. П.“ підготував мобілізацію сил по цей і по той бік барикади в наші, що ця мобілізація дасть величезну перевагу санаційному таборові.

„Фінансисти не люблять неспокою“.

Жилівський „Наш Пшегльонд“, що виходить у Варшаві, публікує на маргінесі теперішніх політ у Польщі такі свої міркування: „Фінансисти не люблять неспокою. Для них всяка форма правління є добра крім сварливої. Зрештою, останніми часами банківський світ висказався недовгозначно за парламентаризм і демократизм, відмовившись позички фашистській Ромуній і признаючи позичку демократичній Ромуній. А коли моральний і матеріальний кредит якоїсь держави паде на

міжнародній арені, то це відбивається вбійчо і на життя самого краю. Сподівана кріза нічого спального нам не ворожить. Означала би вона або хаос або правління не тільки проти союму, але і проти суспільності“.

Обговорюючи цитовану статтю львівське „Сл. Польське“ потішається тим, що господарська кріза навісила тепер не тільки над цілою Польшею, але й над іншими країнами Європи як над Німеччиною, Англією та Голландією. Далі твердить, що ширення таких як ігорі цитованих і їм подібних настроїв, має місце не тільки в жилівських та опозиційній польській пресі, але й у деяких органах санаційної преси. І ця обставина обурює санационований орган „Зespozu Сту“. А обурює тому, що саме наслідком таких настроїв мають нині поважний голос при розвазуванні урядової крізи господарські кола.

„Хіба лише сліпий — пише „Сл. Поль.“ — не добачує ролі, яку відіграють у теперішній крізі і напрямках її розв'язки т. зв. господарські кола. Роль та поважна і сильна. Тим авторитетніша і сильніша чим авторитетнішою є пересторога „Нашого Пшегльонду“, що банкерський світ висказався за парламентаризм і демократизм а проти фашизму“.

„Тяжка кривда“.

Орган львівських песесів „Дзєннік Людови“ в дня 12 квітня у передовій статті під повишим написом зводить всі наслідки елуніції марш. Пілсудського тим разом лише до „тяжкої кривди“, яку заподіяв маршал польській опозиції (пелесам) і всьому польському народові.

„В статті марш. Пілсудського — читаємо — висуватися на чолю один специфічний момент: якесь глибока невіра в польський нарід. Томуто свого часу назвав марш. Пілсуд. поляків „народом ідіотів“, тому так завзято кидатися на сойм, тому зневажує його неслівниковими висловами, тому повстають зневаги і осмішування людей. В тому жби нерозумінні власного народу закладається якийсь конфлікт, якийсь болючий трігів між марш. Пілсудом і суспільністю. Дивлячися на трагічну історію того конфлікту, видається немов би марш. Пілсудський не міг погодитися з ділом, над яким працював ціле життя, не міг погодитися з польським народом. Що є причиною того розчарування і невіри — не знаємо. Загально говориться і пишеться про злий стан здоров'я, який каже йому так писати і говорити. Розглядаючи статтю марш. Пілсудського менторично, треба ствердити, що зневаги кинені на сойм, цілють у цілий нарід. Марш. Пілсудський незадоволений в трюх четвертих союму і тим самим а більшістю суспільності. Зневажування більшої громадянської особою, що займає таке цілкове становище як марш. Пілсудський, робить величезну кривду як державі так і суспільності. За кордоном, крім може Італії, Мадярищини чи Альбанії, стаття марш. Пілсудського поглибить переконан-

ня, що поляки ще не досерили до управи державою, що злишній Польща по сезонова державна, яка упаде під першим лінним напором“.

„Сумерк легенди — мусять відійти“.

Під таким вимовним заголовком приніс пептрадичний орган ППС „Роботнік“ (а дня 10. квітня) статтю, в якій подає цілу історію „санаційного“ перевороту і правління ві становища ППС. Польські соціалісти підтримали травневий переворот 1926 р. тому, що він відбувався під гаслами „вкорочення безправства, якого в Польщі було боротьбу а „працюючими масами“. Дійшло до того, що „санація моральна“ рішила тепер „вчинити новий переворот та замах на підставове право народу, бажаючи при допомозі ревілі конституції в дусі реакції відсунути робітничу класу від контролю над діяльністю уряду, бажаючи аменшити політичні права людей праці. Але помиляються ті люди без „завтра“, бо нарід у своїй масі є свідомий того, що йому діється кривда. „Моральна санація“ скомпромітована в очах населення своєю господаркою. Завдяки становищу ППС у соймі робітники довідалися, хто несе відповідальність за трюхлітнє правління в державі. Як Польща довта і широка, відгомін приносить одне домагання: „Досить такої господарки, не можна довше наражувати держави на „експерименти“ впертих людей, ризикатів, які поза безнадійною пусткою, нічого творчого не внесли до будови державної будівлі. Досить тих людей! Мусять відійти, щоб не робити більше кривди, — щоб польська держава не була примушена переживати внутрішні потрясення“.

Поклик до наших священників.

Обіжник львівського воевідства з дня 15. II. 1929 ч. А. А. 1791 до старостів, наведених а ч. 74 „Діла“ о. Іваном Шенчиком, вже реалізуються. Старості в Березіві поклохом з дня 12. III. 1929 ч. 1495/2/29, визнає усі гр.-кат. парохіяльні уряди в повіті, щоб в справах, „зв'язаних з веденням метрик, при предкладанні висказів для властей і судів і т. д.“ уживати польської мови, з тим, що „опірних“ буде потягати до карно-адміністраційної відповідальності. Нема сумніву, що цей черговий наступ піде по усіх повітах. — Так тепер, Отці, пора на нас. До карності! До оборони! Усі, усі в краю від старостинських засудів вносимо відклик до Воевідства, а від Воевідства (до 2 місяців) жалобу до Найвищого Трибуналу. А якщо й там відмовилиб нам нашого права, тоді треба буде подумати про іншу оборону.

о. Теодор Савойка.

ЗОЛОДИМИР БІРЧАК.

БЕЗЖУРНІ ДНІ.

Оповідання

(Продовження.)

„Я розумію тебе, твої задуми і твої змагання є боротьбі за велич і красу... Твоїм ворогом буде буденщина, дрібничковість, людська злість, дрібна амбіція і гаупота... І терниста буде твоя дорога, і свої лаятимуть тебе гірше від чужих, і свої виступати будуть проти тебе...“

„Та я піду з тобою, я коли ти зневажив би в побіду правди — підтримаю тебе. Коли переш домів амучений, упокою тебе я додам сили. Все піду разом з тобою. Піду з тобою, бо високий твій прапор, піду з тобою, бо це ти... — здавалося, шептала...“

Грицько йшов даліше задуманий.

Перейшли вони одне село, як їм жили скакали, і друге і третє. За третім звернули ліворуч і йшли далі, розмовляючи, сперечаючись. І хто аня, як довго булиб сперечалися, якби нараз під ногами не почули болота.

— Грицьку, ми заблукали!

— Ні! — відповів Грицько, розглядаючись. — Це саме березівське лани. Йдім просто і вийдемо в село. А щодо Прометея, то і я не уявляю собі його так, щоб усе зніс готове а неба. Людський розум мусить сам створити цінні вартости, людські груди мусять гартуватися, напружуватися...“

Він приїде — продовжив Грицько по хвилі, — приїде до нас напевно, коли свої душі приготуємо йому. Піднесемося вище — він айде а висот. Запалимо душі аніанням і хоробрістю — аявляться нам хоробрий а мечем, піднесеним а гору.

І далі йшли, розмовляючи. Але по кількох

хвилинах стратили й ту стежку і вийшли над якийсь яр, зарослий дрібними кущами.

— Отсе й добре — каже Грицько — йдім тільки просто!

І знов якийсь малий потік. Перескочили і в ранній імлі побачили перед собою село. Між деревами церква, якої не було ще добре видно і приходство біля неї. Грицько владувався, що добре зайшли.

— До хати не зайдемо тепер, бо там сплять, а вліземо в оборіг сіна й переспимо. Я дуже змушений.

Зайшли на приходство з поля. При кінці гумна стояли обороги сіна. Шлях приходство, закутане в ранній імлі, спало твердим сном. Один півець запів пару разів, як Грицько і Стецько діла дрібною на оборіг. Кинулися а пахучу команицію і не минула хвиля, як заснули кріпким сном.

XXVI.

Довго вони спали, чи не довго? Ой мабуть довго, дуже довго, бо коли Стецько прокинувся, сонце стояло вже високо. Прокинувся він, протер очі і глянув по дворі у Березівці. Але той дівр йому щось не сподобався, вигядавав так самісько, як дівр у Вологніці. І приходство... Були а Вологніці! Знов у Постригача, що в ночі скинув їх а вілакі!

Стецько збудив Грицька. Грицько протер очі й розглянувся.

— Ми в Вологніці! — каже Стецько.

— Ні — це ми в Березівці!

— Але ж у Вологніці — обставив Стецько при своїмому. — Дивись, он серед двору стоїть візок, а якого нас в ночі скинули. А он, он, горі. Ми а Вологніці!

— Ні! — опирався Грицько. — Що там візок? Візок до візка все подібний. Виразно бачу, що це Березівка. Он горіло, аяко, сидів часто в ньому,

— А он, он калабана! Чи і в Березівці таке саме болото?

— Не бачу. Де? Березівка і кінець!

Але саме тоді, коли вони оба ось-так сперечалися, долетів до них із другого кінця подвіря крик і гамір.

— Злоді! Обкрадає мене! Сонце ще низько, а ти вже приганяєш товар а паші? Микола, злодію, де ти сидів так довго? Га? — кричав старий пан-отець Постригач. — Я вас розжену, злоді, дармоді!

Грицько припав до конюшини і став сміятися майже спазматично.

— Що зробимо? — спитав Стецько.

— Втікаємо другим боком, нехай тільки він зайде до хати! — думав Грицько.

Пан-отець вийшов тимчасом на подвіря, а як побачив, що візок сохне на сонці, став знов кричати. Від візка йшов на гумно. І кричав на цілий дівр:

— Злоді! І знов крадуть мою конюшину! Боже! Боже! В літі й вигондують, а в зими зідать мене корови! Боже! І драбина при оборозі! Злоді лазять вже й сюди! А щоб й вами так само ладило! — кричав, дійшовши до того оборога, на якому вони спали.

Грицько все був неможливий і всі непорозуміння в часі мандрівки виходили від нього. Ось і тепер він не видиржав і став сердечно сміятися. Пан-отець уже діз по драбину.

— А, а, а — панове тут? Що? Куди? Коли?

Стецько оповів усе, як було. Оповідав, як то Грицько писав повні кохання вірші до своєї Ксені, як ці вірші читала тутешня сотрудинкова і що з того вийшло. Йшли в Березівку, та провадив місяць і поет і замість у Березівку зайшов в оборіг у Вологніці. За те й просили тепер за скарво їм простити. Пан-отець саухав цілої тої історії вперше і сміявся разом з ними.

(Продовження буде.)

3 московської обсерваторії.

Міжнародне положення в освітленні Рикова.

На конференції рад московської округи голова Раднаркому Риков виступив довшою промовою, зосереджуючи міжнародне положення.

Характеристичною її ознакою сучасної міжнародної атмосфери є напруження, викликане розбіжністю поглядів між Англією й Америкою. Теперішні англо-американські відносини пригадують англо-німецькі відносини перед світовою війною. Під покришкою пацифізму Америка й Англія зміцнювали свої збройні сили, а політичні провідники обох країн у парламенті говорили про можливість конфлікту.

Переходячи до відносин між СРСР й Англією, зазначив Риков, що зрівняння дипломатичних взаємин не дає вислідів, очікуваних його ініціаторами. Інші держави не пішли за прикладом Англії. Спроби економічного бойкоту не повелися. Сподівання на економічну катастрофу в СРСР не здійснилися. Радянський уряд зумів перебороти всі труднощі, що виявилися внаслідок адекватності експорту збіжжя, заступаючи його збільшенням експорту дерева, нафти і шкур. Збільшення експорту дозволило поширити імпорту знявчати й виповнити кредитові зобов'язання супроти закордонці. Впливові капіталістичні кола не хотять вже довше ждати на економічну кризу в СРСР, передбачуваним керманцями теперішньої англійської політики, і радше схильні є до заключення розумних умов, чого доказом є остання нафтова угода. У висліді політики уряду позиції англійського промислу в СРСР зняли інші конкуренти. Прибуття англійської промислової делегації до СРСР є додатковою ознакою, однак не слід цих відвідів перебільшувати. Та делегація виявилася напередодні виборів в Англії і тому не мала ніяких повноважень від англійського уряду. Радянський уряд може наважитися переговори в справі поважніших трансакцій тільки під умовою відновлення дипломатичних взаємин. З огляду на відсутність таких взаємин, радянський уряд не може узалежнювати своїй торгівлі з Англією від звичайного припадку. Відносини з Англією можуть поправитися в нормальних відносинах.

Зазначивши постійне змагання радянського уряду до утвердження мира, підкреслив Риков, що хоча пакт Кельдого ще не ввійшов у життя, то московський протокол про припинення того пaktu, заключений за ініціативою Москви, ратифікували вже всі сигнатарі, а інші зголошують своє приєднання до нього. Ратифікуючи пакт Кельдого і пропонуючи протокол про його припинення, радянський уряд надавав собі справу, що ті пакти не дають ще безпеки проти війни, однак творять значні перепони для воєнних підготувань. Приступаючи до пaktu Кельдого, радянський уряд ще раз підкреслив свої мирні змагання. Можливості продовження мира є тепер для СРСР більші, як у попередніх роках. Війна є тепер менше правдоподібна, як два роки тому

назад. Є не один із успіхів мирної політики радянського уряду. Теперішню мирну передплату треба використати для розвитку національної господарки та зміцнення оборонної здатності, бо ніякий мировий трактат не дає безпеки проти війни.

На освітні теми.

Спис членів „Просвіти“.

Сором чоловікові лише палити, як прочитаєш, що однією нашої загально-народної, освітньої товариства, мати всіх інших товариств, має... аж 12 тисяч членів і то половину з них „ще не стабілізованих“, т. є. непевних (а в найгіршому разі нестощених) щодо виховання, на яких отже товариство не може покласти. Виходить таке, що на тих около 6 мільйонів українців, що живуть під Польщею, саме кожний тисячний признає рацію існування „Просвіти“ та почуватися до обов'язку бути її постійним членом. А деж інші, вже не кажу 999, лише боляй 97? Чи жби навіть кожний сотий член темного, повнезлого народу-раба не відчував потреби і не розумів значіння освіти, яка однією може вирвати нас з неволі тьми й рабства, а щойно одіслі буде можливе скинення невольчої іпшії, яке тоді буде лише звичайною змінною випівки? Цифра каже, що, на жаль, так, і те, що вона каже, є правдою, сумним фактом.

Перед роком помітив був один часопис кілька статей на тему організації нашої інтелігенції. Не знаю, на яких даних орієнтував свої цифри, але вірю, що в і виходив того з воздуха, коли казав, що число самої інтелігенції (не адектасованої) в Галичині виноситься двадцять кілька тисяч (цифра, на мою думку, рішучо за низька). Значить, що кожді тими постійними членами „Просвіти“ були лише самі „інтелігенти“, то ще приблизно 3/4 нашої інтелігенції в або зобов'язані (чого у інших народів якось не трапляється), щоб до „Просвіти“ належати, або замало, щоб її значіння гаразд зрозуміти. Кожді ми вже бачимо той ступінь розвитку, що кожді молода людина, яка вийде зі шкільної лавки (а вже безумовно середньошкільної), буде уважати першим своїм громадянським обов'язком, полекати навіть обов'язком честі, не тільки датися вступити і бути постійним, обов'язковим і карним членом „Просвіти“, але й мати собі за честь та прохати про прийняття в член загально-народної установи. Так воно є у інших народів і тому вони і під іншими оглядами далеко далше від нас зайшли. А у нас? У нас — як показується — не тільки частина тої „соли народу“ або на такі „дрібниці“ байдужа, або поза своїми, чисто особистими справами світа не бачить, забуваючи навіть і те, що й ці особисті справи дуже тісно зв'язані із загальними і від них залежать.

А інші крути, а селянство? Самого вже будь-що-будь свідомого селянства буде у нас напевно стільки, як не більше, що й т. зв. „інтелігенції“

(тому так висловлюється, бо не слово у нас по правді нічого не говорить і ніякої освітленої категорії людей не обіймає). Богато-ж у нас нині сіл, коли не більшість, де провід в читальні, кооперативні і взагалі в громадському житті спочиває виключно в руках селли. Деж отже свідомість і справжнє розуміння організації тих провідників, коли вони не почуватися до першого свого обов'язку: належати до головних краєвих товариств („Просвіта“, „Річна Школа“ і через місцеву кооперативу до Ревіз. Союзу). Чомусь нема у нас того почуття честі й амбіції належати до загально-народних установ, хочби ними кинуто правди і несимпатичний комусь там уряд? — Чи може убожество тому на перешкоді? Ніколи в світі! Коли на все інше гріш знайдеться (а мусимо, на жаль, ствердити, що коли як коли, але нині так, аж нашо богато гроша видається на селі на ріжні витреби, а то й на пиятику та розпусту), то мусів би і на це знайти, лише треба хотіти і вміти його знайти.

Думаю, що вже й селянство мусило прийти до переконання, що освіта, організація, книжка, часопис і т. д. — це вже не лише „диавські абстрактні“, але життєва konieczність для кождого, хто хоче жити й рости, а не загинати. Часи, що селянин був лише предметом в нашім народній розвитку і статистичною одиницею, давно минули. Він нині стає і мусить вповні стати підметом, а стане ним лише тоді, коли пристане до великих організацій, коли і він візьме на себе частину відповідальності за майбутнє, коли „зареструється“ в рядах організованої суспільності. Бо нині все те, що стоїть поза організованими лавами, є нічим. Це треба би вікни прозримі й тим інтелігентам, які тільки й роблять, що змовляють в масу, що вона пібита на те тільки і є, щоб лише нею журитися, а нічого їй не згадують про те, що й вона має якісь обов'язки, від яких її ніщо не може звільнити.

Коли далше додам, що кожді товариство найнижчого ступня (читальня, кружок „Р. Ш.“, кооператива і т. д.) повинно також бути членом головних краєвих товариств, то стає просто незрозумілим, як „Просвіта“ по 60-х роках праці могла „доробитися“ аж до 12 тисяч, і то на половину непевних членів.

Є річю конечною, щоб кожді організація знала свій кожнийчасний стан дійсних членів і мала змогу обсервувати свій розвиток чи застій, аналіз, на які сили може рахувати і т. д. І от цього вилежного року, коли „Просвіта“ робить приготування до просвітницького конгресу; до видалення вилежного збірника, добре булоб, якби подбала також і про точний вирах своїх членів, їх статистичне зіставлення та оголосила це друком. Був би переглядом р'ядів „Просвіти“, памятою для членів (не каже безплатною) — що найважливіше: контролею, хто з наших близьких і тиждень призав на свій кардинальний обов'язок. Ми з цього напевно скористаємо і подбаємо про те, щоб вони нам сорому не робили. Зрештою, треба сподіватися, що кожді, хто має під тим

Д-Р. В. БЕЗУШКО.

6)

Лепкого „Мазепа“.

(Продовження.)

Твір поза свою мистецькою вартістю, повинен мати і виховну аналізую. Він каже шукати очей нашого положення не так у чужих, як в очей нашого положення не так у чужих, як в очей себе самих: в тім неозначеній масі під оглядом національним, у праді своїх, яка має нас палити торчим п'ятом так догори, доки не вибором волі, а тім зараді, які улягли і геройські батурини, а в тім спляхом і найкращі діла і задуми наших великих людей. Ми й не дивуємося, чому автор в однім місці свого твору й висказується: „Не знаю графічної книжки від історії нашого народу“. У цьому ми хіба подіbili до ірландців. І в їх героїчній подвиги підвела зрада. Вона все досі таїлася, щоб діло втопити в крові своїх. Так, що залишилася вірою, стегали в болото. Світлим проміслом відмовляли довіри. Найкращі сини отікали в річці виви, щоб збогачувати навіть кулаки, туру вороти. У нас композитор Чайковський, письменники Гоголь і Короленко, малай Ілія Рішні, а ірландці письменники Свифт (автор „Гулівера“), Б. Шо, Гольдсмерт, критик літературний Доддс і чимало інших. Ірландці настільки шалені, що мали протинників, від яких можна було багато навчитися. Тому вони і далше стоять від нас, вони вже частинно дошли до сподівання ідеалів національних. Іх Джеймс Діжон сказав уже слово загальнопольське.

А тепер перейдім знову до „Полтави“, тобто 2-го її тому.

Ось кілька думок з цього твору, якими письменник звертається до сучасного покоління: „Яке покоління виросте з нинішньої жахливої дивни? Витіком його буде страх, а матір його — покоління рабів“.

„Треба нам зродити й виховати покоління нове, сильне і невгнуте, змалку привикати до бренькоту шабелі і до гуку гармат“.

„Тільки відважні і на все готові можуть побідити“.

„Земля... — вона твоя мати. Приголубить і огріє тебе, вона однісінька змилюєсердцем над тобою“.

„Народ, що не боронить землі, не варт її, це не народ, а стадо безмозглої худоби“.

„Мазепа дивився українське питання і нема вже такої сили, котраб могла завернути його назад“.

„Богато пережили ми... Пережили велике і не бути нам малими“.

„Забути про себе, щоб не бути забути“.

„І буде так як є, поки в кожній українській грулі своє місце не буде“.

Такими думками дуже цінний для нас останній том „Полтави“. Куляш, пинчук, Чорну Радку, старався тільки відтворити добу, що йому впадло, Богдан Лепкий відтворюючи минуле, дає нам вказівки і на будуче в життєвому досвіді. Письменник звертає увагу, що „сила орудьєм, а для слабости смерть“, що „світ твердий, м'якого чоловіка роздавляє“, Землі не треба легковажно покидати; „це лише наші приперші тринові приваляють з місця, як наполохана птиця, а селянин кріпко тримається землі“. Тут може означити емігрантський досвід. А тепер ще кілька думок зі старшини Лепкого: „Самолюбство є одним із стимулів поступу“, „Віриши вірши від чоловіка“, „Легенда має іноді силу більшу від дійсності“, „Вини алапей-лапей сплутали і остануться до віку, бо в піллі природі під безпастанний біл“, Думки, а яких не всі алають собі у нас справу. А варто, щоб у нас прийнялися.

Треба прийняти, що той Б. Лепкого є в силі спричинити величезний вплив в ідеології гали-

чан, які не сусідують з москалями, не відчували цієї величезної небезпеки, яка від них іде. І ми ту небезпеку в теорії відчували. Зруйнований Батурин ятрився як вічна рана, щоб нам все нагадувати, що москалі зробили з Україною. „Доки Москва, каже Лепкий (ст. 83), поки й Україні добра бути не може... Наш чоловік себе за хитрого має, та москаль кули хитрийшій“. — Коли возьмемо вислід кампанії в сім томі, то слова ваті рівнож з цього тому, моглиб послужити як мотто для нього: „Всяка подбала — припадок“.

Головними діями події змальовані тут — це особі відомі з попередніх частин повісті. Мазепа по словам Мотрі має би лучити в собі прикмети Виговського, Дорошенка, Сомки а прикметами тих, що після його приходу, даючи за заложення свого народу. Він передовсім дипломат, що перетягає на свою сторону запорожців, що писав для забезпечення прав народу Апостола на бік Петра, і який врешті рішучо пригладу своїм старшинам, що він получився а Карлом XII, виконуючи тільки їх волю. Вірив у подбалу ідеї Вільної України, і в те, що у будучих поколіннях ніщо цієї віри не зможе захитати.

Між старшинами Мазепа бачимо два табора і то заздал „привати“, табір за Петром є в більшості. Галаган, Апостол, Кожухівський, генерал Чудилевич — всі вони і богато інших перейшли до лагерь Петра. Молодий Чупакевич не пообавлений сентименталізмом. Правда опора гетьмана на Орлика, Войнаровського, Гордієнка і Мручю. Мручюві надсподівало вийшло відіграти дуже важну роль у тім томі; у підданні Зіжков, Неприга і в перетиненні валорозів на бік Мазепа. Він відріг у таборі Мазепа роль свого роду ангела-хоронителя. Мручю — це тип бра-дурного, отвертого, весілля відданого своєму вождю старшини.

(Подписався Б. В.)

ослабленні, якінебудь сумніви чи заперечення, сам постараться про те, щоб їх чимскорше розвіяти чи пак направити.

Інтервенція Злучених Держав у Мексику.

В Мексику відбувається тепер одна з її чергових революцій, відбувається при діяльній участі представників американського капіталу, які штучно ці революції викликають. Як і давніше, так і тепер повстає якийсь граничний "інцидент" і Злучені Держави роблять з мухи вола і загрожують збройним конфліктом.

В Арізоні, над мексиканською границею, зібрано тепер 10.000 американського війська. Уряд у Вашингтоні дав командантові цього війська зовсім свободну руку до збройної інтервенції на випадок, якби повстав який граничний інцидент. Уряд виразно заявив, що тепер кожний такий випадок є для нього не дипломатичною, але військовою проблемою.

Президент Гувер для розпорядження, щоби міністерство війни поробило потрібні заходи для оборони життя та майна американців на мексиканській границі. Американські війська мають перейти границю й утворити окрему зону для забезпечення ладу на границі.

З цього видно, що кожній хвилі може розпочатися справжня війна між Злученими Державами й нещасним Мексиком, у справі якого американці постійно вмишуються.

Відгуки дня.

Обминаємо, значить...

"Пролетарська Правда" приносить час до часу і вістки з Галичини. Різноперсті вони ці вістки, залежно від того, хто їх пише чи пише. Але всі менш-більш кінчаються... УНДОМ. Наприклад: Забив хаос бабу а сам повісився — це ніщо інше, тільки ознака ослаблення впливу "Унда" серед трулящих Галичини. Або: Розв'язали "Союз Українок" у Львові, це значить, що угодовість буржуазних українських партій дійшла до зеніту.

Але буває часом так, що вже ніяк нема до чого причипати угодовості "Унда". Воно буває дуже рідко, але все таки трапляється.

Про один такий різкий випадок хочу ось написати.

"Пролетарська Правда" з дня 3. квітня 1929 р. приносить переклад статті з "Манчестер Гардіан" і поруч цього свої коментарі.

Англієська ліберальна газета досить широко і вірно розписалася про відносини, серед яких приходить жити українцям і білорусам під Польщею. 6 в ліві і про арешти і про конфіскації і про Ченберланд, який недавно викрикував, що над меншостями мають обов'язки суверенні держави, а словом не згадуючи про їхні права.

При кінці англійської передовиці написано так: "Німеччина і угорська меншість Польщі, Румунії та по всіх устолах, мають прийнятні одну перевагу: їхньої справи завжди пильнують. Її старанно борються німецький і угорський уряд. Але ніхто не хоче боронити українців і білорусів, що перебувають під польською владою".

Тут швидко починається, так скажати — фейлетоністична частина фейлетону.

"Пролетарська Правда", зликувавши цю гірку гірку, ледки вимовила: "Ми обминаємо питання, чи справді "ніхто"... і перескочила зараз на що інше. А мені власне найцікавіше це: "ми обминаємо".

Обминаємо, значить! Чому?! Бо мусимо!

Я розумію причини обминання вашого, шановні панове з "Прол. Правди".

Воно дуже прикро, коли заграниччя й досі не переконана в тім, що є на світі якась Україна. Німеччина меншість має Німеччину, угорська — Угорщину, а українці — нікого.

Тому ми й обминаємо неприємний зворот англійської газети.

На мою скромну думку, не треба нам так дуже стидатися, що нема кому ретанити за тими бідинками на міжнародній арені!

Не може цього зробити ні я, ні редактор "Прол. Правди", бо до такої штуки треба якийсь міністр. Але шови, коли Україна, аминивши краску прапора, в першу чергу показується про міністра судівництва і рідничства (читай: колонізації), а про міністра заграничних справ, серед інших, важливіх справ, зовсім забула. Має тільки "головноуповноваженого" і то тільки в Харкові, і то тільки дотична Берліна. Він несе поза Харків не показує, а хочби й показав, то ніхто не по дашому. А Лівінов, Богомолов і всі інші — ені і! — ошдлабогато пастувають самостійних республік, щоб могли найматися меншостям поза Україною. Досить їм меншостей на Україні.

Тому я "обминаю", тому й "значить".

Галактион Чика.

За взірцеві табори.

Декілька слів про організацію літніх таборів.

Декілька критичних уваг, які наміряємо тут подати, обґрунтовуються на довголітньому досвіді. На припорушення державного спортово-лікарської станції при львівському університеті брав я довгий час участь у організації літніх таборів, виконував поміри, виставляв їх з подібними помірами інших таборів та порівнював з вислідами заграничними.

В першій мірі показувалась неконечність помірів учасників табору перед початком, як і по його закінченні. Не всі річки називаються до таборів, бо є такі, які випадають втрату ваги тіла і відсутність приросту, а не вже найпримітивніше мірало впливу табору на одиниці. Відома річ, що до поміру татару і висоти треба ще взяти під увагу й інші способи помірів, бо загальний образ долатного чи умовного впливу тим яркіше виступить при кінцевому виставленні. Що хороше і одиниці повинні бути виключені від таборів — про це згадує тільки мимоходом. Дуже вказаною була не провірка (не кінце доклада) десь у половині перебування в таборі, бо вона дозволяла плавати, чи всі учасники однаково скоро випадали зміни в порівнянні з помірами перед початком табору.

Вказаним є, щоби учасники переводили час в шатрах або в дерев'яних бараках, а оминати поміщення муровані. Рівнож дуже невпадало розміщення по сільських хатах.

Конечним показалося рівночасно призначення 2 і пів години денно на руханку і спорт. Одна година руханки перед спіданням і півтора години пополуночі перед вечером на тренінги. Зменшення цього часу або його збільшення є непадало.

Руханку можна переводити малими гуртками (найбільше 30 осіб). Руханка мусить бути ведена дуже енергійно, а зрозумілим, з відповідним ступенюванням справ як у часі години, так і в часі цілого перебування в таборі. Від рапного руханки залежатиме, чи розоруханий відповідно організм зможе відповісти задуманій праці в часі дня і використати її для розросту організму. Позволя собі тут на увагу, що організація таборів — якогосьбуд характеру — без відповідного учителя руханки, вважаю а недоцільну, оскільки несподівану. Зрозуміє це кожний, коли подумав, що невідповідна руханка для такого вразливого організму, як організм достояючої молоді, може спричинити нечисленні шкоди.

Треба зазначити, що командант табору, учитель руханки і лікар мусять взагалі бути точно об'язані своїм фахом, маючи на увазі, що тут справа в молоді.

Теоретичні виклади повинні відбуватися лише у часі дощевих опадів. Довготривалі і невідповідні для даного віку прогулянки повинні бути заборонені. Про інші ролі, які відігравали умовини табору, харч і т. д. не згадує, бо я маю тут на меті звернути увагу тільки на неконечність антропологічно-лікарських помірів по наших таборах.

При кінці скажу ще, що плин усіх таборів не повинен виказувати ніяких відхилень — без огляду на те, чи урядове його класт чи школа. Жіночі табори — річ зрозуміла — не сміють впровадити на програмі таборів мужських.

Дивно воно виглядає, що в нас до цього часу — крім вражень людей посторонніх — не появилося жодного річного звіту з життя таборів. Знаю, що такі табори уряджував Львів і Перемишль. Не виключено, що таких таборів було більше. Думаю, що тут треба опрацювати спільну програму, розвести контроль над її переведенням, а відтак щорічно ту програму улашувати.

Всі народи, навіть наші сусіди, мають вже багато в цьому напрямі досвіду, поміри їх дають в грубі тисачі — а у нас?.. Крім помірів, які я перепробував у жіночій інституті в Перемишлі і в "С. К. У. Д.-4", число яких вноситься 180, на мамо нічого, що служило нам за вихідну точку при основиранні відрізаних таборів, при веденні спорту й руханки на науковій базі. Чи не пора вже цього року зробити нам початок?

Д-р мед. Олекса Саламанчук.

Наради в гол. інспектораті армії.

В гол. інспектораті армії відбулася 11. квітня, заповнена від кількох днів, нарада марш. Пілсудського, през. Мосціцького та през. Бартеля. Не вийти у нарадах участі будучий прем'єр, мін. освіти Євстахійський. Політичні кола приймають деяке значення до цієї конференції. Сподіється по ній скорої ліквідації кризи кабінету.

Про перебіг конференції видали такий урядовий комунікат: у теч. годинх президент держави конференції в президентом ради міністрів проф. Бартелем Іваріш. Пілсудським. Конференція тривала тоді і пів години.

Президент держави прийняв на авіації мін. освіти Євстахійського.

ППС. і стаття марш. Пілсудського.

Центр. Вия. Комітет ППС ухвалив таку постанову в справі енуціяції марш. Пілсудського: Промови, інтерв'ю в енуціяції п. мін. військових справ Пілсудського, оголошувати систематично що якийсь час, а зневажуючи й оклеветуючи польську суспільність, держ. інституції та поодиноких горожан, мають характер ніби урядових заяв, тому заповнюють польській державі як і одиницям тяжку кривду. Ц. В. Комітет ППС, закликає, що ППС боронитиме дем.-респ. конституцію і права народу та держ. інституції, понижувати та загрози заповідженням адміністрації їх діяльності.

Конфіскації.

Для 11. квітня сконфісковано: "Роботни" за передовицю "Плях до труни" і промову пос. Станьчика; "АВС" за передовицю "Не розуміємо", тижневик "Визволення" (орган "Визволення") і "Газету Хлопеку" (тижневик "Стр. Хл."). Сконфісковано теж тижневик "Побудка" за обговорювання політ. положення. У Познані сконфісковано "Курер Позн." за передрук уступку а "Пенхольд" проф. Вітвіцького про параною й об'яв недуги.

Справа був. мін. Чеховича.

Для 11. квітня відбулося порядкове засідання держ. трибуналу під проводом президента найв. суду Євстахійського при участі членів держ. трибуналу Белівського та Леліцького. Постаювали віддати велення слідства в справі бувш. мін. Чеховича судді Залеському. Судді Залеський вибраний споміж трьох кандидатів проложених найв. судом.

Кн. Карло їде в Румунію.

У париських політ. колах кружляє чуток, що бувш. наслідник румунського престолу вернеться небаром у Румунію. Прем. Майя і мін. закорд. справ Міронеску нібито не протиляються цьому. Не розходиться про це, щоби кн. Карло привернути права до престолу, лише про іменування його регентом до часу повнолітності кн. Михайла. Головною умовиною на дозвіл повороту у Румунію має бути, щоби кн. Карло погодився зі своєю бувш. жінкою Оленою, грецькою княжною.

Злуч. Держави признають СРСР.

"Н. Вр. Тіб." повідомляє в Вашингтоні на основі вістей а добре поінформованих кол, що нібито в найближчому часі докладно розглянуть справу визнання СРСР з боку Зл. Держав. Кажуть, що през. Гувер іменує спец. комісію, яка розгляне цю справу й устійнить основи для есеня. визнання СРСР. Злученими Державами.

Чічерін тяжко хорий.

З Берліна прийшли вістки, що адороль Чічеріна, який є тепер у санаторії біля Берліна, погіршилося знову. Виступили нові комбінації з серцем. Тому у Москві не вірять, щоби Чічерін і. злиня об'яв урядування.

Повінь на Україні.

Пат. повідомляє, що в багатьох околицях рад. України ріки виступили а береги і залили великі території. Повінь навістила Павлогород і Дніпропетровськ, де вода забрала більше як 200 домів. Дві жінки утонули. Втрати дуже великі.

Чанг Каі Шек їде в Європу.

Із Нанкінгу повідомляють, що Чанг Каі Шек заповів в офіц. комунікаті свою думку як президента держави. Чанг Каі Шек хоче виїхати в мандаринку по Європі.

Біржа. Гроші.

Американський долар 89:50—89:50, канадський долар 87:50—88:50, чеська корона 0:25:00—0:27:00, австрійський шілінг 1:25:00—1:26:00, румунська леа 0:05:00—0:05:30, французький франк 0:31:50—0:32:00, швейцарський франк 1:71:50—1:72:00, фунт стерлінгів 43:50:00—43:50:00, радянський червонець 17:50—18:00.

Золото: 20 корон 36:35:00—36:60:00, 20 франків 33:20:00—33:60:00, 20 німецьких марок 41:25:00—41:50:00, 10 російських рублів 46:00:00—46:00:00.

Срібло: Австрійська корона 0:67:00—0:67:50, австрійський корон 3:43:00—3:50:00, австрійський фальон 1:73:00—1:73:00, російський рубель 2:80:00—2:90:00, копійки за рубль 1:40:00—1:45:00.

1911